

פרוטוקול מס' 25

מישיבת ועדת הכנסת
מיום ד', י"ז באדר ב' תשל"ג - 21.3.73, בשעה 10.30

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

א. אנקוריון - היו"ר
ר. ארזי
ס. ביבי
א. רזיאל-נאור

מוזמנים:

ח. שטסל - החשב הכללי
ר. יובל - יועץ משפטי, משרד האוצר
ש. יעקבסון - סגן מזכיר הכנסת
ג. קיסרון - היועץ המשפטי של הוועדה
א. בר-זכאי - עוזר בכיר ליועץ המשפטי לממשלה

מזכירת הוועדה: מ. ברפי

רשמה: נ. רינגלר

- סדר-היום: א. סדרי ישיבות הכנסת;
ב. הקדמת הדיון בחוק המקדמה (קרום המדע הדו-לאומית), תשל"ג-1973.

היו"ר א. אַנקוריון:

אני פותח את הישיבה.

א. סדרי ישיבות הכנסת

נתבקשנו לאשר הצעת יו"ר הכנסת והסגנים לקיים ישיבה של הכנסת ביום ה', כ"ה באדר ב' תשל"ג - 29.3.73, בשעה 9.00, על-מנת לאפשר סיום הדיונים וההצבעות על התקציב ועל החוקים הקשורים בו, לפני תום שנת התקציב.

הוחלט: לאשר ההצעה הנ"ל של יו"ר הכנסת והסגנים.

היו"ר א. אַנקוריון:

ב. הקדמת הדיון בחוק המקדמה (קרן המדע הדו-לאומית), תשל"ג-1973

קיבלנו אתמול בקשה דחופה ממזכיר הממשלה, בה נתבקשנו - בהתאם לסעיף 87(ג) של תקנון הכנסת - להחליט על הקדמת הדיון בהצעת חוק המקדמה (קרן המדע הדו-לאומית), תשל"ג-1973.

חוק המקדמה מורכב משני סעיפים:

1. הממשלה מורשית בזה לקבל מבנק ישראל והבנק מורשה בזה לתת לממשלה מקדמה בסכום של 252 מליון לירות; 2. תנאי המקדמה ומועדי פרעונה ייקבעו בין שר האוצר ובין נגיד בנק ישראל באישורה של ועדת הכספים של הכנסת.

בדברי ההסבר להצעת החוק כתוב: "סעיף 45(א) לחוק בנק ישראל, תשי"ד-1954 אומר: 'הבנק רשאי ליתן לממשלה מקדמות ארעיות למימון הוצאותיה, ובלבד שסך כל המקדמות לא יעלה על 20% מסך כל התקציב לשנת הכספים בה ניתנו המקדמות, למעט תקציב פיתוח ותקציב מפעלי תחבורה ודואר; מקדמות אלה יוחזרו לא יאוחר מתום אותה שנת כספים.' מטרת החוק המוצע לאפשר לממשלה לקבל מבנק ישראל מקדמה בסכום של 252 מליון לירות למימון קרן המדע הדו-לאומית המוקמת על-פי הסכם בין ממשלת ארצות-הברית של אמריקה וממשלת ישראל, שנחתם ביום 27 בספטמבר 1972. הסכום האמור אושר בחוק תקציב המדינה (מס' 2) לשנת הכספים 1972, תשל"ג-1973."

כיוון שוועדת הכנסת מקפידה לגבי

בקשות שחרור הצעות חוקים מחובת ההנחה של יומיים על שולחן הכנסת, ביקשת שיופיעו נציגי משרד האוצר ויטבירו דחיפות העניין. נמצאים איתנו מר חיים שטסל - החשב הכללי ומר רם יובל - היועץ המשפטי של משרד האוצר.

ח. שטסל:

תכליתה של הצעת חוק המקדמה (קרן מדע דו-לאומית) היא לאשר מקדמה מבנק ישראל בסך של 252 מליון לירות למימון קרן המדע הדו-לאומית ישראל-ארצות-הברית, המוקמת על-פי הסכם מ-27.9.72 בין ממשלת ארצות-הברית של אמריקה לבין ממשלת ישראל.

כידוע, בנק ישראל רשאי לתת לממשלה

מקדמות ארעיות למימון הוצאותיה, אותן יש להחזיר לא יאוחר מתום שנת הכספים שבה ניתנו המקדמות. על-פי החוק המוצע, תוחזר המקדמה לא בשנה זו, אלא בתום תקופת כהונתה של הקרן.

סכום המקדמה, שאושר בחוק התקציב (מס' 2) לשנת הכספים 1972, תשל"ג-1973, הופקד כולו בבנק ישראל ולמעשה זו פעולה חשבונאית גרידא, ולא מקור למימון נוסף של הוצאות הממשלה. בתקציב נוסף זה מופיעה גם ההכנסה וגם ההוצאה. אנחנו קוראים לזה מקדמה לטווח ארוך ולא הלוואה.

קרן זו תמומן משני מקורות: ממשלת

ארצות-הברית הקציבה סכום של 126 מליון לירות, הנובע מפרעון מוקדם של חובות על-ידי ממשלת ישראל; והממשלה הקציבה מצידה סכום מקביל של 126 מליון לירות. כספי הקרן הופקדו במלואם בבנק ישראל, ששילם עליהם ריבית. הריבית תשמש למימון פעולות הקרן. ההסכם עצמו הוא לתקופה של 5 שנים, אך ימשיך להיות בתוקף תקופה בלתי מוגבלת כל עוד לא בוטל על-ידי הצדדים. אם יגיע ההסכם לקיצו - יוחזרו כספי הקרן ונכסיה בחלקים שווים לשתי הממשלות.

כאשר סוכם ההסכם - סוכם רק העקרון

ולא מה תהיה צורת התאגיד, מי יהיו המנהלים, מה תהיינה הפעולות המדייקות שלה. למטרה זו ינהלו הצדדים משא-ומתן. בינתיים נתמנו רק המנהלים. סוף שנת הכספים מתקרבת לסיומה ואם המקדמה לא תוסדר נצטרך לחסל את הקרן, ומכאן הדחיפות.

א. רזיאל-נאור:

המנהג להקדים הדיון בהצעות חוקים, מבלי שתחול עליהם חובת ההנחה של יומיים על שולחן הכנסת, זהו מנהג לא טוב. לא די בכך שיאמרו שזהו מנהג לא טוב, ובלבד שלא ישמש תקדים - כי זה כבר תקדים. צריך למצוא את הדרך כיצד למנוע אינפלציה זו של בקשות להקדים הדיון בהצעות חוקים. אולי להסב תשומת לב יו"ר הכנסת לדברים הנכתבים כרגע בפרוטוקול בעניין זה, או בכל דרך שיו"ר ועדת הכנסת ימצא לנכון. צריך לעשות דבר מה.

אינני מתמצאת כל כך בחוקים הפיסקליים. קראתי לעזרה את חבר-הכנסת בדר, הוא אמר לי מה שאמר וביקש שיתקיים דיון סיעתי במליאה בשאלה זו.

היו"ר א. אנקורינו: זה מובן מאליו.

מ. ביבי: זה לא כל כך מובן מאליו. הייתי מציע שלא ישתתפו חברים רבים בדיון זה, ואילו דיון סיעתי מתיר השתתפות חברים רבים בדיון.

ר. ארזי: אני מסכים לכל הדברים שאמרה חברת-הכנסת רזיאל-נאור, שצריך למעט בפרוצדורה זו שאיננה נורמלית. אני מציע שיו"ר ועדת הכנסת, באמצעות יו"ר הכנסת, יפנה תשומת לב הממשלה, שאמנם מותר לוועדת הכנסת להקדים הדיון בהצעות חוקים, אבל לא טוב שנרבה בזאת.

האם חברת-הכנסת רזיאל-נאור מסכימה לתת אישורה לבקשת הממשלה?

א. רזיאל-נאור: כן.

ר. ארזי: אשר לבקשה לקיים דיון סיעתי בנושא זה: אם סיעה מבקשת זאת - איננו יכולים לסרב. הייתי רוצה שנשקול יחד את המצב מבחינת לוח הזמנים של הכנסת.

היו"ר א. אנקורינו: קיבלנו אתמול את בקשת הממשלה בכתב. אמרתי למר יעקבסון שאני יודע מה שמתרחש בוועדת הכנסת כאשר מתקבלת בקשה לדיון מוקדם בהצעת חוק, והמינימום שאני דורש הוא שיבוא בא-כח הממשלה ויסביר דחיפות העניין. זאת עשה מר שטסל, אשר הסביר הצעת החוק ודחיפותה בצורה היפה ביותר.

אשר לבקשתה של חברת הכנסת רזיאל-נאור: ב-23.12.72 כתבתי מכתב למזכיר הממשלה בזו הלשון: "הריני מתכבד להודיעך, כי ועדת הכנסת, בישיבתה היום, דנה בבקשת יו"ר ועדת החוץ-והבטחון, חברת הכנסת צדוק, שוועדת הכנסת תחליט לפי סעיף 99 לתקנון - להתיר את הקריאה השנייה והשלישית של חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (פיקוח על כלי שיט) (תיקון), תשל"ג-1972, ביום ההנחה על שולחן הכנסת. לאור הדחיפות שבעניין, גשיים לב לכך שמועד הארכת תוקף התקנות יפקע ביום כ"ו בטבת תשל"ג-31.12.72, נענתה הוועדה לבקשה.

יחד עם זאת החליטה הוועדה להסב תשומת לב הממשלה לכך, שרצוי כי הצעות חוק הכרוכות בהארכת תוקף של תקנות תונחנה על שולחן הכנסת בעוד מועד."

אמנם המכתב נכתב אז בעקבות הארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (פיקוח על כלי שיט), אבל ברור שהדבר משתמע לגבי כל הבקשות. אין צורך שאכתוב מכתב נוסף בנושא זה.

אנחנו מחליטים להקדים הדיון בהצעת החוק הנ"ל. האם נוכל לקבוע שעה לדיון הסיעתי?

מ. ביבי: שעה אחת זה כאילו דיון אישי.

א. רזיאל-נאור: עוד לא קרה שדיון סיעתי יתקיים פחות משעתיים.

הוחלט: בהתאם לסעיף 87(ג) של התקנון, להקדים הדיון בהצעת החוק הנ"ל ולקבוע שעתיים לדיון. הסיעתי.

(הישיבה ננעלה בשעה 11.00).